

Heimsmarkmiðin – hlutverk og aðgerðir stjórnvalda

Fanney Karlsdóttir,
forsætisráðuneyti

15. febrúar 2019

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Almennt um Heimsmarkmiðin

Skjal
Sítt af
0000000000
ags: 25.03 2026

The 8
Millennium
Development
Goals

RIO+20

- 17 yfirmarkmið – 169 undirmarkmið – „2030 Agenda“
- Þrjár stoðir sjálfbærrar þróunar:
efnahagsleg, félagsleg, umhverfisleg
- Fimm meginþemu: mannkynið, jörðin, hagsæld, friður og samvinna
- Aðalinntak: Engir einstaklingar eða hópar verði skildir eftir
- Algild markmið, samverkandi, kalla á samstarf ólíkra hagsmunaaðila

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Aðgerðir stjórnvalda

Verkefnastjórn Heimsmarkmiðanna:
Öll ráðuneyti, Hagstofan og SÍS

Kynningarmál

Stöðuskýrsla – forgangsmarkmið

65 alls – 32 innanlands, 24 alþjóðlega, 9 bæði

Tenging við stefnur og áætlanir

Ungmennaráðið

Samstarf innanlands og utan

Staðan kynnt hjá Sameinuðu þjóðunum

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

„Þú varst valin og ert að fara til Úganda“

© 19.08.2018 - 19:24 Innlent

Fimmtán ára stúlka trúði vart sínum eigin augum og eyrum í dag þegar forsætisráðherra tilkynnti henni óvænt að hún færi fyrir Ísland búið til Úganda. Þar mun hún taka þátt í að kynna heimsmarkmið.

JÓHANN BJARNI KOLBEINSSON
Ráðgjafi Ríkis

FORGANGSMARKMIÐ INNLANDS OG Í ALPJOBASAMSTARFI

Forgangsmarkmiðin endurspeglar áherslur stjórnvalda við innleiðingu markmiðanna næstu árin. Þau útiloka þó ekki að unnið verði að innleiðingu annarra markmiða, sér í lagi þeirra sem vel eru á veg komin. Þá verður jafnframt lögð áhersla á að miðla reynslu og þekkingu Íslands til annarra þjóða heimsins.

- Innanlands
- Alþjóðasamstarf
- Innanlands + Alþjóðasamstarf

1.1 Eigi síðar en árið 2030 hafi sárir fátæktir verið útrýmt alls staðar. Miðað verði við að enginn hafi minna á milli handanna en sem nemur 1,25 bandaríkjadóla á dag til að framfleyta sér.

1.2 Eigi síðar en árið 2030 búi a.m.k. helmingi færri karlar, konur og börn, óháð aldri, við fátækt eins og hún er skilgreind í hverju landi.

2.1 Eigi síðar en árið 2030 hafi hungri verið útrýmt og aðgengi allra tryggt, einkum fátækra og fólks í viðkvæmri stöðu, þar á meðal ungbara, að nægum, öruggum og næringarríkum mat allt árið um kring.

Því að öll lönd nái tíðni nýburadaða niður í 12 af hverjum 1.000 börnum sem fæðast á lífi og dánartíðni barna undir fimm ára aldri að minnsta kosti niður í 25 af hverjum 1.000 börnum sem fæðast á lífi.

3.4 Eigi síðar en árið 2030 hafi ótímabærum dauðsföllum af völdum annarra sjúkdóma en smitsjúkdóma verið fækkað um þriðjung með fyrirbyggjandi aðgerðum og meðferð og stuðlað að geðheilbrigði og velliðni.

3.5 Efðar verði forvarnir og meðferð vegna misnotkunar vímuefna, þar á meðal fíkniefna og áfengis.

3.6 Eigi síðar en árið 2020 verði búið að ná fjölda dauðsfalla og alvarlega slasaðra vegna umferðarslysna niður um helming á heimsvisu.

3.7 Eigi síðar en árið 2030 verði tryggður almennur aðgangur að heilbrigðisþjónustu á sviði kynheilbrigðis, meðal annars fyrir þá sem ætla að stofna fjölskyldu, og fræðsla og upplýsingagjöf veitt því tengdu. Tryggt verði að kynheilbrigði verði felt inn í landsáætlanir.

4.1 Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að allar stúlkur og drengir ljúki góðri grunnskóla-menntun á jafnréttisgrundvelli án endurgjalds til að öðlast viðeigandi og gagnlega menntun.

4.4 Eigi síðar en árið 2030 hafi ungmennum og fullorðnum með hagnýta kunnáttu fjölgað umtalsvert, þar á meðal á sviði tækni- og starfsmenntunar, til þess að geta gegnt viðeigandi störfum, fengið mánámsmátt vinnu og stundað frumkvöðlastarfermi.

4.7 Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að allir nemendur öðlast nauðsynlega þekkingu og færni til þess að yta undir sjálfbæra þróun, meðal annars með menntun sem er ætlað að efla sjálfbæra þróun og sjálfbærna lífstíli, með því að hlúa að friðsamlegri menningu,

Miðlun, samstarf og samráð

- heimsmarkmidin.is
- Facebook-síða – Heimsmarkmiðin
- Samráðsgátt stjórnvalda nýtt
- Upplýsingagátt í vinnslu – fyrir verkefni tengd Heimsmarkmiðunum – hægt að nýta til að segja frá verkefnum sveitarfélaga

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Samræmd stefnumótun

Heimsmarkmiðin kalla á markvissa tengingu við stefnur og áætlanir

- Samræming innan stjórn-sýslunnar – tenging við núverandi málefna-svið og málaflokka sem stjórnvöld vinna að þvert á ráðuneyti og stjórn-sýslustig og í samstarfi við hagsmunaaðila – sjá stöðuskýrslu
- Tenging við fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
- Tenging inn í nýjar stefnur og áætlanir, s.s.
  - ný innkaupastefna í vinnslu fyrir ríkið í heild með áherslu á sjálfbær innkaup (markmið 12.7)
  - ný menntastefna í vinnslu
  - ný stefna í þróunarsamvinnu 2019-2023
  - aðgerðaáætlun í loftslagsmálum (markmið 13.2)
  - sjóður fyrir félagasamtök og atvinnulíf á sviði þróunarsamvinnu
  - formennska í Norrænu ráðherranefndinni 2019
- Samræming Heimsmarkmiðanna við stefnur hjá stofnunum, sveitarfélögum, félagasamtökum og fyrirtækjum

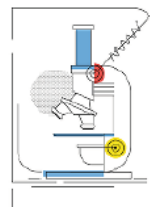
Tenging við áherslur ríkisstjórnar

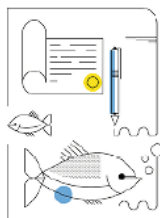
Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.03 2026

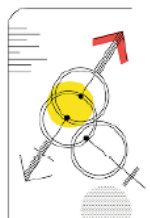
Sterkt samfélag

Nýsköpun og rannsóknir

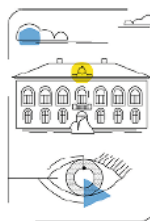
Próttmikið efnahagslíf

Jöfn tækifæri

Umhverfi og loftslag

Lýðræði og gagnsæi

Alþjóðamál

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Formennska Íslands í Norrænu ráðherranefndinni 2019

Norræna ráðherranefndin

*en til góðs vinar
liggja gagnvegir,
þótt hann sé firr farinn
Hávamál, Konungsbók
Eddukvæða*

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

GAGNVEGIR GÓÐIR

FORMENNSKA
ÍSLANDS 2019

Norræna
ráðherranefndin

Áherslumál formennsku Íslands í Norrænu ráðherranefndinni 2019

UNGT FÓLK Á NORÐURLÖNDUNUM

SJÁLFBÆR FERÐAMENNSKA Í NORÐRI

HAFIÐ – BLÁR VÖXTUR Í NORÐRI

Áherslumál formennsku Íslands í Norrænu ráðherranefndinni 2019

UNGT FÓLK Á NORÐURLÖNDUNUM

Markmið 4.7

4.7 Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að allir nemendur öðlist nauðsynlega þekkingu og færni til þess að ýta undir sjálfbæra þróun, meðal annars með menntun sem er ætlað að efla sjálfbæra þróun og sjálfbæran lífsstíl, með því að hlúa að friðsamlegri menningu, með mannréttindum, kynjajafnrétti, alheimsvitund, viðurkenndri menningarlegri fjölbreytni og framlagi menningar til sjálfbærrar þróunar.

SJÁLFBÆR FERÐA- MENNSKA Í NORÐRI

Markmið 8.9

8.9 Eigi síðar en árið 2030 hafi verið mótuð og innleidd stefna í því skyni að stuðla að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf og leggur áherslu á staðbundna menningu og framleiðsluvörur.

HAFIÐ – BLÁR VÖXTUR Í NORÐRI

Markmið 14.1

14.1 Eigi síðar en árið 2025 verði verulega dregið úr og komið í veg fyrir hvers kyns mengun sjávar, einkum frá starfsemi á landi, þ.m.t. rusli í sjó og mengun af völdum næringarefna.

Áherslumál í Norrænu ráðherranefndinni 2017-2020 tengd sjálfbærri þróun

Skjal sótt af '00000000000' dags: 25.03 2026

GENERATION 2030

12 ÁBYRG NEYSLA
OG FRAMLEIÐSLA

Markmið 12.2

12.2 Eigi síðar en árið 2030 verði markmiðum um sjálfbæra og skilvirka nýtingu náttúruauðlinda náð.

Markmið 12.5

12.5 Eigi síðar en árið 2030 hafi forvarnir, minni úrgangur, aukin endurvinnsla og endurnýting dregið verulega úr soun.

Markmið 12.8

12.8 Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að fólk um allan heim sé upplýst og meðvitað um sjálfbæra þróun og hvernig það getur lifað í sátt við náttúruna.

Markmið 12.B

12.B Þróuð verði tæki til þess að fylgjast með áhrifum sjálfbærrar þróunar á ferðaþjónustu sem leiðir af sér störf og ýtir undir staðbundna menningu og framleiðslu.

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Stofnanir og heimsmarkmiðin

Hjá Embætti landlæknis

Innleiðing Heilsueflandi samfélags og skóla fellur vel að innleiðingu Heimsmarkmiðanna og öfugt. Það má glögg sjá m.a. með því að skoða hvernig Þriðja Heimsmarkmiðið, sem kveður á um heilbrigt líf og vellíðan allra frá vöggju til grafar, er samfíð hinum sextán markmiðunum ([sjá mynd, Heilsa og vellíðan með Heimsmarkmiðunum](#)).

STARFSÁÆTLUN LANDSPÍTALA Í UMHVÆRFISMÁLUM 2018-2020

Heilsubættandi umhverfi

- lyf og efnamál

Á spítala fylgir hættulegur úrgangur daglegum rekstri. Mikilvægt er að tryggja örugga meðhöndlun hættulegs úrgangs en einnig að draga úr umhverfisáhrifum vegna efnanotkunar.

Lyfjaframleiðsla og óábyrg lyfjanotkun ógnar umhverfi og heilsu víða um heim. Mikilvægt er að stuðla að sjálfbærri virðiskeðju lyfja sem tryggir öryggi sjúklings og dregur úr umhverfisáhrifum lyfja við framleiðslu, notkun og förgun.

Byggingar og viðhaldsverkefni eru stórt umhverfismál en ekki siður heilsumál. Miklu skiptir hvaða efni eru valin og að ekki séu notuð byggingarefni efni sem hafa þekkt heilsuspillandi áhrif. Í spítalahúsnæði er mjög æskilegt að velja eins og kostur er vistvæn byggingarefni. Spítalinn ætlar að leggja sig fram um það á næstu árum.

Spítalinn er aðili að alþjóðlegum samtökum, Health Care without Harm og Norrænum samtökum Nordic Center for Sustainable Healthcare, sem nýtist vel í samstarfsverkefnum.

Félagasamtök og heimsmarkmiðin

Skjal sótt af '00000000000' dags: 25.03 2026

Skátarnir

September 25 at 5:31 PM · 🌐

Skátarnir fagna þriggja ára afmæli Heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna með útgáfu nýs dagskrárpakka!

„Byggjum betri heim“ er dagskrárpakki um heimsmarkmiðin stútfullur af leikjum og spennandi verkefnum fyrir alla aldurshópa í skátunum!

Markmið efnisins er að gefa fleiri skátum þekkingu á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna og veita þeim innblástur um hvernig þeir, í sínu daglega lífi og með flokkunum sínum, geti tekið ábyrgð á þeim heimi sem þeir búa í.... [See More](#)

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Fyrirtæki og heimsmarkmiðin

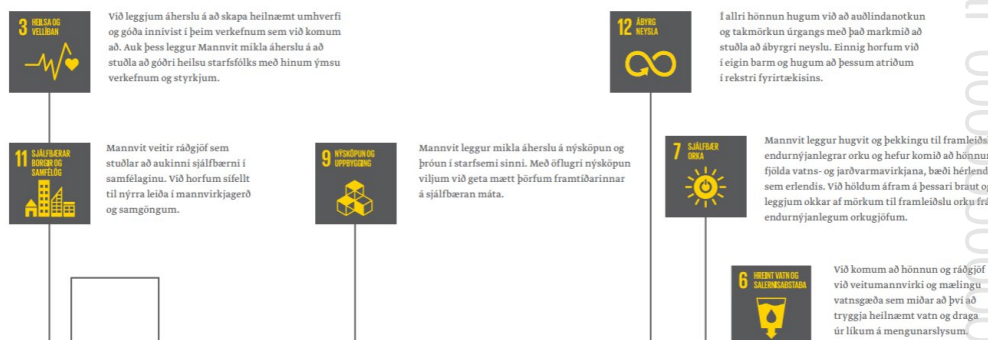
ISAVIA

MARKMIÐ

TENGING VIÐ:

Nr.	Heiti markmiðs	Heimsmarkmið	Ábyrg ferðabjónusta	GRI	UNGC
1	Minnka notkun jarðefnaðsneytis í starfsemi Ísavia	13 VERNUN JAFNADINN	Umhverfi	G4-EN1, G4-EN2, A05, G4-EN21, G4-EN15, G4-EN16, EN-18, EN-19	7, 8
2	Auka hlutfall flokkaðs úrgangs	12 AÐRIG NEYSLA	Umhverfi	G4-EN23, G4-EN27, G4-EN28	7, 8, 9
3	Árleg tíðni fjarveruslysa verði 0	3 GÓM HELSA	Öryggi	G4-LA6, G4-LA7	1
4	Innleiða siðareglur birgja sem voru samþykktar af forstjóra 27. júní 2017	12 AÐRIG NEYSLA	Nærsamfélag	G4-EN32, G4-HR6, G4-HR10, G4-HR11, G4-LA14, G4-LA15, G4-S09, (G4-HR1)	2, 4, 8
5	Gera innkaup Ísavia ohf. sýnilegri, rekjanlegri og aðgengilegri	12 AÐRIG NEYSLA	Nærsamfélag	G4-S7	10
6	Markviss og samræmd samskipti við ytri hagsmunaaðila	17 AÐRIG NEYSLA	Nærsamfélag	G4-S01	1
7	Fjölgun kvenkyns stjórnenda í þriðja stjórnendabreyti fyrirtækisins	5 JAFNRETTI KYNNINGA	Mannauður	G4-LA12	6
8	Sömu laun fyrir jafn verðmæt störf	5 JAFNRETTI KYNNINGA	Mannauður	G4-LA13	6

Heimsmarkmið SP í starfsemi Mannvits

Landsvirkjun

Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Endurskoðun stefnu um samfélagsábyrgð mun taka mið af nýjum áherslum í málaflokknum svo sem innleiðingu heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna. Jafnframt er stefnt á innleiðingu valinna GRI vísa til þess að styðjast við í markmiðasetningu og skýrslugjöf í tengslum við samfélagsábyrgð.

STJÓRNARRÁÐ ÍSLANDS

Sýnum lit, uppskerum betra samfélag

